Mokslo neimintos paslaptys

Pasaulyje iki šiol egzistuoja daugybė neįmintų mįslių ir neatskleistų paslapčių. Kai kurios jų netgi verčia tikėti, kad Visatoje esame ne vieni. O gal mums dar ne laikas viską sužinoti? Apie tai komentuoja filosofijos daktarė, simbolių mąstymo specialistė ir psichologė ***Jelena Simonova.***

Cheopso piramidės statybų paslaptis

Ši piramidė – seniausias ir vienintelis iš septynių pasaulio stebuklų, kuris išliko iki šiol. Visa struktūra, kuri yra 147 m aukščio ir užima 40 000 m² ploto, pastatyta iš 200 milijinių akmenų eilių (per 2 mln. akmenų kultų), kurių kiekvienas sveria apie 2,5 t. Manoma, kad ją state apie 100 000 žmonių žmogus per 20 m. Apie Cheopso piramidės statymo procesą sukurta daugybė teorijų, tačiau iš tiesų niekas tiksliai nežino, kaip ji statyta. Netgi pastelkus šiuolaikines technologijas ir naujausius mokslinius tiriamus, tokį statinį būtų labai sudėtinga pastatyti. Tad kartais svarstoma, kad tai galėjo būti neįmintųjų būtybių darbas. Viena realesnių teorijų teigia, kad masyvus akmenų kultai vieni ant kitų buvo užtempti nuožulniomis specialiomis plokštumomis. Akmenys statyboms gabenti iš tolimų kaskų. Je tempti ant medinių ragų, nes ratas tais laikais dar nebuvo išrastas. Tad tuo metu nebuvo galimybių statybinėms medžiagoms atsivežti.

Komentaras. *Kalbant apie piramidžių statymo procesą, derėtų atkreipti dėmesį ne tik į technologinę pasirengimą, kuro ištekai negali paaiškinti remiantis tais technologiniais ypatumais, kurie tradiciškai priskiriami šiam laikotarpiui, bet ir į matematinį bei astronominį tikslumus, į kuriuos neabejotinai atsižvelgta statant tiuos mėnesinius statinius. Be to, jie labai susję su piramidžių atliekama funkcija. Remiantis kur kas labiau neįtikėtinomis, bet kai kurių sričių mokslininkų diskutuojamomis versijomis, piramidžių išdėstymo koordinačių pasirinkimas susijęs su jos stačiusių neįmintųjų būtybių tikslais. Cheopso piramidėje rasta kanalų, kurie orientuoti į žvaigždes. Kai kurie jų tarpusavyje išdėstyti beveik lygiagrečiai, t. y. turi tam tikrą nuokrypį. Būtent dėl to kai kurie tyrinėtojai teigia, kad ši piramidė galėjo turėti daugiau nei vieną leiminiinką, t. y. buvo perstatyta ne vieną kartą, o kanalai, kurie skirti sielomis keliauti žvaigždžių link arba saugoti linėms funkcijoms atlikti, atstirado skirtingu laikotarpiu.*

Velykų sala ir moai skulptūros

Pietinėje Ramųjų vandenyno dalyje esanti Velykų sala turi savo paslaptį. Jos pakrantėse yra 887 akmeninės statulos. Kiekviena jų sveria apie 20 t ir siekia daugiau nei 6 m. Mokslininkai įsitikino, kad tuo metu saloje gyvenę žmonės negalėjo nukalti tokių statulų ir ja tvarkingai sustatyti. Garsus švicarų keliautojas Erichas von Dänikenas teigė, kad tai – ateivių iš kitų planetų darbas. Neva saulėto ją laivas, todėl atvykėsiai ją remontuodami pramogoms ir statė skulptūras. Šiek tiek realesnė versija – kad skulptūras pastatė salos konlonistai, skaptuodami minkštą uoliena ir švelniai poliruodami bei trindami pemza. Skulptūros į dabartines savo vietas galėjo būti nugabentos medinėmis rogėmis su volais ir virvėmis.

Komentaras. *Moai skulptūrų atsiradimas ir pirmimė jų paskirtis daug metų nedaroda ramybės archeologams, istorikams bei simbolių specialistams. Taip pat daug klausimų kelia ir tam tikras jų išdėstymas, mat visų skulptūrų veidai pasukti salos centro link. Pagal populiariausią versiją, kiekviena iš simbolizuoja genties vadą ir sakralinius ritualus inicijuvusius žynius, kurie po mirties tarpninkavo tarp žiaduvių gaičių ir dievų ir žmonių. Manoma, kad šios statulos priėš 250 m. buvo dar įspūdingesnės, nes jų plačiai atmerktos akys buvo inkrustuotos gražiausių atspalvių akmenimis. Tačiau dėl to, kad šios skulptūros bent jau kurį laiką galėjo atlikti sakralinę funkciją, tačiau vargu ar kas nors kada nors tiksliai atsakys į ją klausimą, nes šios genties žmonės neturėjo rašytinės tradicijos, o žodinė buvo praarasta dėl epidemijų, kurios čia siautėjo XIX a. antrojoje pusėje ir nuo kurių mirė daugumos vietos gyventojų.*

Turino drobulė – klastotė ar tikrosios Kristaus įkapės?

Turino drobulė, kurioje matosi žmogaus veido antspaudas, – vienas labiausiai mokslininkus dominantįjų artefaktų. Ji saugoma karališkoje kaplėjoje, Turino mieste. Daugelis mano, kad tai gali būti drobulė, į kurią po mirties buvo įvyniotas Jėzus Kristus iš Nazareto. Tačiau nemalai mokslininkų įsitikinę, kad tai – klastotė. 1988 m. Vatikano ištosvai leido atlikti Turino drobulės tyrimus trims skirtingoms nepriklausomoms laboratorijoms: Oksfordo ir Arizonos universitetams bei Šveicarijos federaliniam technologijos institutui. Visų ją atsakymai sutapo – drobulė siausta 1260–1390 m. Tačiau tyrimai sukėlė daugybę diskusijų. Daugumai teigė, kad duomenys nėra tikslūs, esą dėl viduramžiais kilusio gaisro nukentėjusi relikvija buvo restauruota ir pan.

Komentaras. *Simbolai, kurie susję su tikejimu, negali būti logiškai paaiškinti, ko dažniausiai reikalauja vienam ar kitam Žemės kampeliui būdingi gamtos reiškiniai, mokslininkų ir jnuitrių sričių tyrinėtųjų pretus jaudinantys objektų dingimai, kurie vykstu Bermudų trikampyje. Vėjadas Turino drobulėje tikinčiam žmogui gali turėti sakralinę reikšmę, nepriklausomai nuo to, ar ši artefaktą galima mokslitkai paaiškinti, ar ne. Tikėjimas nereikalauja žinojimo, nes tai skirtingi dalykai, nereikalaujantys vienas kito buvimo. Žinojimas reikalauja aiškumo, išvadų išbaigtumo, kurį tradiciškai pateikia mokslininkai. Tikėjimas neišvengiamai siejamas su paslaptimi. Žmogus nemato Dievo, bet gali tikėti jo buvimu, nes jį supančio pasaulio tvarka, dangaus kūnų ritmai, metų laiky kaita ir kiti dėsningi procesai rodo šio pasaulio Kūrėjo tobulumą bei absoliutumą. Žmogus gali matyti šeniklas ir simbolius, liudijančius Dievo buvimą. Jis netgi gali jausti, kaip Dievas dalyvauja jo gyvenime. Žmogus, niekada tiesiogiai nematęs jo, yra ta būtybė, kuri mėsdamasi gali kreipti į Kūrėją. Manau, galima teigti, kad pirmiausiai tam tikra asmens pasaulėjauta kuria jo tikrovę, o Kūrėjo pėdsakas ir ženklas mato tik jis, kurie yra jiems atviri.*

Neperskaitomas Voiničiaus rankraštis

Tai – viena sunkiausiai perskaitomų pasaulio knygų. Prekeivis knygomis M. V. Voiničius 500 m. seniausio knygą rado 1912 m. viename Italijos vienuolyne. Knygoje yra 240 puslapių iliustracijų ir nemalai tekstų nežinoma kalba. Pir ištaą kintmetį net geriausi pasaulio senovės tekstų tifruotojai negalėjo perskaityti ne vieno žodžio. Kai kurie mokslininkai, negalėdami išversti knygos, pradėjo manyti, kad ji yra vieška apgaulė. Jie teigė, kad neva nežinomas autorius, kuris galėjo būti kokios nors ragamų draugijos ir apeigų narys, sukūrė pasiūtinę tinga atrodančią knygą, kad ją brangiai parduotų kitiems.

Komentaras. *Voiničiaus rankraštis – tiria mąsle tyrinėtojams, nes iki šiol niekas nesugebėjo atskaityti ir klausimas, kuria kalba jis parašytas ir kas jo autorius. Būtent dėl to kai kurie tyrinėtojai laikosi nuomonės, kad iš tekstas nėra autentiškas, o kalba, kuria yra parašytas, niekada neegzistavo. Vis dėto galima teigti, kad ši rankraštis priminsa vadovėlį, kurį, remiantis jame esančiomis iliustracijomis, greičiausiai sudaro atskiros dalys apie botaniką, astronomiją, biologiją, kosmologiją, farmaciją, be to, yra receptų skyrius. Neišvengiamai šiuo tyrinėjimo remiantis tam tikra logika. Pavyzdžiui, žodis, kurio žymi augalo pavadinimą, minimas tik tame puslapyje, kuriame aprašomas. Tekstas gana aiškiai struktūruotas, pavyzdžiui, skyriai susistyti į paragrafus, o receptai surašyti trumpomis pastraipomis, kurios vienas nuo kito atskirto gilių arba žvaigždžių formų ženklais. Tekstuodymas gana skardus, todėl tai leidžia manyti, kad rankraštis galėjo būti sufaidžkustas. Jo autoriais laikomi R. Baconas, J. Dee, E. Kelley, netgi senovėnėmis kviečiamą prekiaisę M. V. Voiničius, t. y. tie, kurie buvo suinteresuoti parduoti ją relikvią. Vis dėto pastaroji versija pagrįstai abejojama.*

Bagdado baterija skirta elektrai gamintė?

Prakaitas apie elektrą, dauguma prisimena žiokos pamokas, per kurias buvo mokoma apie Benjaminą Franklną, sukūrusį pirmąsias elektros teorijų. Vis dėlto 1936 m. Irake rastas negirastas archeologinis radinys – Bagdado baterija – rodo, kad apie mintį teorija žmonės žinojo jau prieš 2 000 m.

Rasta baterija sudaro 130 mm aukščio terakotinis apotis, kurio viduje yra varinis cilindras, į jį šnytyas geležinis strypas, o kaklelis uliletas bitumu. Tikėk šio radinio paskirtis nežinoma. Tačiau dėl kas yairius tyrimus paaiškėjo, kad ši baterija gali pagaminti nedidelį kiekį energijos. Kai ši baterija pripildoma rūgščių vynuogių sulčių, joje atsirandą elektros įtampa.

Komentaras. *Studakinkio žmogaus protas neretai supratamas kaip daugybės metų evoliucijos rezultatas. Be to, tam tikrais atvejais gana nepagrįstai įsivaizduojama, kad senovės civilizacijos viena ar kitu požiūriu buvo kur kas primityvesnės už šiuolaikinius žmones, todėl baterija galėjo išrasti tik XVIII–XIX a. A. Voltas. Bagdado baterija be jokių abejonių yra artefaktas, kuris pabytai sulaukė mokslininkų dėmesio, nes gali paneigti paplitusius mitus apie senovės pasaulio primityvumą. Wilhelmas Königas 1940 m. suformuluoja hipotezę, kad tokie indai naudoti dengiant sidabrinius indus auksu. Ar ši tiesų Bagdado baterijos paskirtis buvo tokia, niekas nežino.*

Rask brauk

Nurodytomis kryptimis raidžių tankumyme raskite ir išbraukite duotus žodžius. Iš likusių raidžių perskaitykite žodį.

AIRIJA	AZIJA	PLAKATAS	SKALPAI	ŠEIVA
ANALIZĖ	DIKTATAS	PREILA	SKAMBESYS	TAKTIKA
APVALŪSIS	DRUTGALYS	PROTAKA	SKRAJUTĖ	TEKILA
APSTAS	EKSKURSUA	PULKAS	SLIEKAI	TETERVA
ASOTIS	KRŪVA	RAITAI	SPAUDA	TOKAJUS
ATOKAITA	MANTOS	RAŽAS	STAKTA	TUATARA
ATSIJA	NIHILISTĖ	RĖŽTUKAS	STARTERIS	
ATSPARA	OPTIKA	SEKRETAS	STILISTAS	
AVIRALAS	PATAKA	SINJORA	SVAJA	

Ą	D	S	K	A	M	B	E	S	Y	S	T	P	A	T	S	I	J	A	
S	A	T	K	A	T	S	T	R	A	E	A	V	R	A	L	A	S	D	
O	A	A	N	A	L	I	Z	Ė	K	P	Ū	T	K	O	A	T	S	U	
T	Ė	T	S	I	L	I	H	I	N	R	Y	V	Ū	P	O	P	T	I	K	A
I	O	A	E	I	S	P	L	A	K	A	T	A	S	N	A	V	P		
S	O	K	S	R	A	A	A	J	L	Ž	Ė	T	U	J	A	R	K	S	
S	A	T	A	T	K	I	D	I	Ė	A	A	A	O	Š	E	I	V	A	
I	A	I	A	J	L	E	E	R	Ž	S	I	R	E	T	R	A	T	S	
S	E	K	S	K	U	R	S	I	J	A	A	A	E	A	J	I	Z	A	
L	A	A	R	A	P	S	T	A	D	R	Ū	T	G	A	L	Y	S	Ė	